

Inserati se sprejemajo in velja kristolopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravištev (administracija) in ekspedicija na velikem trgu n. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu n. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Ravnopravnost slovenskega jezika.

Z Dunaja, 14. februarja.

Slovenski državni poslanci so bili včeraj pri ministru Pražaku, da bi mu razodeli, kakšen vspuh je imela njegova okrožnica zavolj ravnopravnosti slovenskega jezika pri sodnijah. Z izvirnimi sodnijskimi pismi so dokazali, da se nekatere sodnije malo ali pa nič ne brigajo za ministerski ukaz, ter ravnajo po svoji glavi, slovenske vloge in celo bagateljne obravnave nemški rešujejo ter slovenskim strankam dajejo nemške razsodbe. Izgovarjajo se sicer, da nimajo slovenskih tiskovin, toda nekatere sodnije za uje ne marajo, tudi ako jih imajo, in pri okrajni sodnji v Celji se je celo primerilo, da so na slovensko tiskovino prilepili nemško razsodbo.

Tudi od občinskih predstojnikov sodnije potrebna vradna pojasnila zahtevajo v nemškem jeziku. In ker nekateri občinski predstojniki niso pošiljali nemških izkazov, dosegel je predsednik graške višje sodnije Waser pri cesarskem namestniku baronu Kübecku, da je vsem spodnje-štajarskim občinskim predstojnikom poslal ukaz, v katerem se jim strogo naroča vradom dopisovati le nemški, sicer bi zapadli denarni kazni.

Potožili so poslanci gospodu ministru tudi to, da so imeli vradniki, ki slovenski vradujejo, že večkrat opraviti z disciplinarnimi preiskavami, in da se pri oddajanju služeb vedno odrivajo ter pridejo še le na vrsto, ko že nobenega družega prosilca več ni. Vsled tega nikakor ne gre pri imeno-

vanji za višje službe gledati na to, kdo že več let služi kot okrajni sodnik, ali adjunkt itd., ampak na službena leta sploh, ker bi se sicer velika krivica godila prav izvrstnim vradnikom, ki so jih pa od višjih služb dozdej odpravili samo zarad njihovega narodnega mišljenja. Povdarjalo se je, da je ravno v tem oziru treba odločno na noge stopiti, da ne bodo imeli ministri ravno med svojimi podložniki svojih najhujših protivnikov, in bi naj boljše in naj potrebnejše naredbe zavoljo tega upora splavale po vodi.

Daje se je omenjalo tudi strogega ravnjanja državnih pravdništev s slovenskimi časopisi, ki jih dostikrat konfiscirajo zarad naj bolj malenkostnih reči ter še ne dovoljujejo, da bi se smel napraviti drug natis dotičnega lista. To ravnjanje je tem čudnejše, ker državni pravdniki v nemških krajih drugače ravnajo. Ako konfiscirajo kak list, sme se takoj napraviti drug natis zapečatenega lista, in še iz zaseženega članka jemljejo samo posamezne spodtakljive stavke, vse drugo pa se sme natisniti.

Gospod minister je odgovoril, da je njegov ukaz veniar le imel vsaj ta vspuh, da graška nadsodnija pripoznava dolžnost sprejemati slovenske vloge; polagoma, upa, se bode tudi v tem obrnilo na bolje, da bodo slovenske vloge reševali slovenski, ker je večina mlajših vradnikov zmožna slovenskega vradovanja.

Od poslancev omenjeni dogodki so mu nekateri že znani, ker je imelo tudi ministerstvo z njimi opraviti; vendar pa naj poslanci

vse pritožbe spišejo v posebnem pismu ter izročijo, da bode vedel, kaj mu je storiti. Od državnih pravdnikov bode odločno zahteval, da se ravnajo po njegovih določbah, glede sodnij pa misli, da bi bilo najbolje postavno določiti ravnopravnost slovenskega jezika. Predlog, ki so ga izročili Dalmatinci zarad premembe § 14 civilno-tožbenega reda bode dal prav ugodno priliko določiti kaj tudi zarad jezika slovenskega.

To je ob kratkem obseg razgovorov; spomenico, ki se ima izročiti ministru, je dr. Vošnjak že vredil ter mu jo bo s podpisami vseh poslancev izročil še te dni. Misli sem dotlej tudi počakati s tem poročilom, da bi se nam ne očitalo, da se je reč prezgodaj spravila v javnost. A ker sem našel v današnjih dunajskih in tudi českih listih bolj ali manj obširna poročila o tem dogovoru slovenskih poslancev z ministrom pravosodja, mi ni ostalo drugega, kakor prijeti za pero in spisati ta članek, da „Slovenec“ ne bi zadnji razpravljal te za narod slovenski jako važne zadeve.

Dr. Weitlof na Dunaju pa dr. Weitlof v Lembahu.

Z Dunaja, 16. februarja.

Neki pastir je enkrat krave pasel; po nesreči pade neka telica v jamo ter se ubije. Pastir se silno prestraši ter teče k županu potožiti svojo nezgodo. Na drobno razloži, kaj se je zgodilo ter javka in tarna in prosi župana, naj se ga usmili. Župan ga tolaži, da pastir nič ne more za to, ako se je zgo-

Listek.

Popotne opazke slovenskega učitelja.

(Roditeljem in učiteljem napisal Iv. Hujbarski.)

Da si ne bi, dragi čitatelj! glave belil, kdo da je ta Ivan Hujbarski, povem ti takoj, da je to izmišljeno ime, in da ti ne bi bilo nič pomagano, ko bi ti svoje pravo ime povedal. Toliko pa ti rad povem, da sem učitelj, in sem mnogo let hlače glodal po šolskih klopih, potem sem podučeval majhne otroke, in zdaj podučujem gospode, ki bi najrajše že sami druge podučevali. Učitelj svojega ljubljenskega ljudstva sem vedno želel biti, in ko sem ta imeniten in težaven stan dosegel, sem bil zadovoljen in sem vse težave rad prenašal spominjajoč se besed sv. pisma: „Tisti, ki jih veliko podučujejo, bodo se svetili, kakor zvezde na vse večne čase. (Daniel 2, 3.) Zavoljo tega nikoli nisem mogel zapopasti, kako morejo nekateri učitelji na svoj stan obračati paganski izrek: „Kogar bogovi črté, ga učitelja naredé“.

Težaven je res učiteljski stan, pa kdor njegove težave z veseljem prenaša, najde

v njem tudi mnogo prijetnih ur. Res včasih med letom v vroči sobi učitelju pot raz čelo curlja; res mora včasih učitelj na cente potrpežljivosti imeti in često se prepriča, da vse njegovo prizadevanje ostane brez sadu, ali zato pa ima vsako leto svoje počitnice, da si oddehne od vseh težav in počine od prestanega truda. Kdo drugi ima vsako leto v najlepšem času dva mesca počitnic? Jaz v počitnicah rad torbo na ramo denem in palico v roke vzamem, ter potujem po lepi slovenski domovini. Na takem brezskrbnem potovanju si najlepše odpočijem in zraven še marsikaj lepega vidim in se mnogo koristnega naučim. Tu opazujem kraje in ljudi, gledam mesta in vasi, obiščem cerkve in gradove, poslušam petje in pogovore ljudi in premišlujem njihove šege in navade. Povsod opazim kaj veselega ali žalostnega, kaj koristnega ali škodljivega, kar lahko porabim v lastni poduk ali v poduk svojih slušateljev.

V naslednjih črticah pa hočem slovenskim starišem in učiteljem podati nekatere opazke s svojega potovanja, ki se večidel tičejo odgoje naše mladine, o kateri imam

kot učitelj pač pravico in dolžnost ktero besedo reči.

Nekega večera sem se na svojem potovanju bližal majhnemu trgu; bilo je že mravno, oster veter je bril in gonil temne oblake nad menoj. Dež je začel kapati in jaz sem pospešil svoje korake, da bi prej prišel pod varno streho. Med tem pa v majhni hiši ob cesti zaslišim glasen krič, da sem moral obstati in skoz okno pogledati. V medlo razsvitljeni sobi sem videl sredi sobe stati drznega fanta kakšnih 8 let in njemu nasproti starikavo žensko, ki je grozno klepetala in mu z roko grozila, kakor da bi mu hotela zaušnico dati. „Poberi se mi takoj izpred oči, ti h . . . . . seme, ali pa dobiš eno, da je boš pomnil“. „Jaz pa ne grem!“ kljubuje otrok. „Pač!“ odmevala je zaušnica, ki jo je fant v istem trenutku dobil, in on se zadere: „Bom že oči povedal“. Bil sem radoveden, kako bo se ta reč končala, toraj postojim pri oknu, ker so se ravno vrata odprla in oče je stopil v hišo. Obe stranki ste začele ob enem tožiti. „Tiho vragovi!“ zakriči obema potem pa dostavi: „Ti prokl . . . falot, glej da se

dila nesreča, da se mu ni treba bati ničesa, da mu nihče nič ne more itd. Ko pastir to sliši, vzame si pogum ter pravi: Vedite toraj, da Vaše živinče je padlo v jamo in poginilo! Komaj župan to zasliši, zagrozi se nad pastirjem: „A tako; to je pa vse kaj drugega in živinče mi bodeš do vinarja poplačal!“

Ta dogodek prišel mi je na misel, ko sem te dni bral o nemški šoli, katero hoče nemški „Schulverein“ napraviti v slovenskem Lembahu. Koliko je bilo hrupa in vpitja, ko je hotelo česko društvo „Komensky“ napraviti česko šolo na Dunaji. Okrajni šolski svet je to prošnjo odbil, ravno tako tudi okrajni in deželni šolski svet. In ko je društvo vložilo pritožbo pri ministerstvu, upiral se je deželni šolski svet na vso moč da bi tudi ministerstvo spravil na svojo stran in vbratil vstanovitev česke šole. V dotičnem pismu ki ga je boje sestavil dr. Weitlof, trdi, da učni jezik v privatnih šolah mora biti ravno isti, kakor v javnih šolah, ker bi sicer podučevanje ne imelo zaželenega vspeha in bi bilo tudi nadzorovanje šol jako težavno. Toda ministerstvo ni bilo tega mnenja, marveč je sodilo, da se vstanovitev česke privatne šole po postavi ne more prepovedati, ter je vstanovitev omenjene šole dovolilo.

Ker se dr. Weitlofu, Koppu in tovarišem ni spolnila želja, jeli so se kujati ter so izstopili iz okrajnega in deželnega šolskega sveta, in v drugič izvoljeni niso hotli vstopiti, ker so v svojem srcu prepričani, da vstanovitev privatnih šol z drugačnim učnim jezikom, kakor velja v javnih šolah, je nepostavna. Z njimi je bil potegnil tudi mestni zastop dunajski ter se na vso moč branil česke šole na Dunaji. Ni mi treba še posebej povdarjati, da liberalni listi so posebno hvalo prepevali Weitlofu, Koppu in drugim, ker se vladi niso upognili in niso hotli za postavno pripoznati, kar je po njihovem prepričanju nepostavno.

Dr. Weitlof pa ni bil samo ud okrajnega in deželnega šolskega sveta na Dunaju;

mi spat pobereš, jaz hočem vsaj po noči mir imeti!“

Ah, sem si mislil, ko sem to videl in slišal, to je pač lepa večerna molitev. Ubogi roditelji in nesrečni otroci, ki se tako odgojajo.

Žalosten in zamišljen sem hitel v trg in ko pridem v poznano krčmo, kder sem hotel prenočiti, vsel sem se v kot in še dalje premišljeval, kar sem videl in slišal.

Res ni čudo, da so sedanji otroci tako poredni, če jih stariši na taki način odgojajo.

Otrokovo srce je kakor vosek, iz kterega lahko vse narediš, kar hočeš; otrok je podoben mlademu drevesu, kterega lahko nagibaš in ravnáš, kakor hočeš, in kar iz njegovega srca narediš in kakor ga zravnáš, tako navadno vse svoje življenje ostane. Otrok se torej ne sme s kletvico in batino odgojevati, sicer postane trdovraten in hudoben in ko odraste, bode šiba roditeljem in nadloga človeštvu. Ljubezen s pametno ostrostjo združena mora biti podlaga odgoji otroški.

Otrok mora stariše ljubiti; kako pa jih naj ljubi, če od njih ne sliši nego kletvico in ne dobi drugega nego šibo; kako naj ljubezen do starišev v njegovem srcu raste, če stariši le strup vanj sejajo!

(Dalje prih.)

ampak je tudi načelnik glasovitega nemškega „Schulvereina“. Do tega društva obrnil se je neki odvetnik, s prošnjo, da bi vstanovilo privatno nemško šolo v Lembahu pri Mariboru. Ko bi bil dr. Weitlof dosleden, bi bil moral odgovoriti, kakor je odgovoril učnemu ministerstvu, da bi bilo po njegovem prepričanju nepostavno v slovenski občini vstanovljati nemško šolo in da nikakor neče biti sokriv nepostavnega dejanja. Toda dr. Weitlof tega ni storil, ravnal je marveč kakor župan s prej omenjenim pastirjem ter si mislil: To je vse kaj drugega; mi v nemških občinah nečemo trpeti slovanskih šol, nam pa slovanske občine ne smejo braniti nemških šol; česka šola na nemškem Dunaju je nepostavna, nemška šola v slovenskem Lembahu pa je postavna, ker mora biti vse prav, kar mi Nemci počenjamo. Sklenil je toraj v Lembahu vstanoviti nemško privatno šolo ter je od okrajnega šolskega sveta mariborske okolice dobil potrebno dovoljenje. Okrajni šolski svet v Lembahu pa si je mislil: To ne gre, da bi nam v slovenskem kraju vsiljevali nemško šolo in z enako pravico, kakor so se Weitlof in tovariši njegovi upirali česki šoli na Dunaji, se smemo tudi mi upirati nemški šoli v Lembahu, ki nam jo vsiljuje dr. Weitlof in njegov nemški „Schulverein“. Pritožili so se toraj zoper dovolitev te šole pri deželnem šolskem svetu štajarskem, ter v svoji pritožbi po zgledu dr. Weitlofa povdarjali, da učni jezik v javnih in privatnih šolah mora biti enak, ker bi bilo sicer podučevanje brez vspeha in nadzorovanje šol nemogoče. Pa deželni šolski svet je pritožbo zavrgel ter razsodil, da vstanovitev privatnih šol ni prepovedana, ako se le zadostuje postavnim določbam.

Okrajni šolski svet v Lembahu pa s to razsodbo ni bil zadovoljen, ter se je pritožil pri ministerstvu, katero je pa potrdilo razsodbo deželnega šolskega sveta, ter izreklo, da se vstanovitev privatnih šol nikomur ne more braniti.

Ministerstvo si je toraj ostalo dosledno, ter je enako določilo, ko je šlo za slovansko in ko je šlo za nemško šolo. Kaj pa naj rečemo o dr. Weitlofu in njegovih tovariših? Ali je dr. Weitlof v svojem srcu prepričan, da je zares nepostavno vstanovljati privatne šole z drugačnim učnim jezikom, kakor ga imajo javne šole, ali pa od te nepostavnosti ni prepričan. Ako je pa tega prepričan, pa si vendar kot načelnik nemškega „Schulvereina“ tolikanj prizadeva v slovenskih krajih poleg slovenskih ljudskih šol vstanovljati nemške šole, potem je že dostikrat prelomil postavno in zasluži, da se z njim ravna, kakor sploh z ljudmi, ki prelomljujejo postavne. Ako pa dr. Weitlof tega ni prepričan, pa je vendar tako silno nasprotoval česki šoli na Dunaji, ter napravil toliko hrupa, toliko zdražb in prepira, potem je bilo vse, kar so on in njegovi tovariši zaradi česke šole na Dunaji počenjali, zgolj komedija, ki se pa kaj malo pristuje ljudskim zastopnikom. Dunajsko prebivalstvo pa ima sedaj priliko o tej reči mirno soditi in si nekoliko natančneje ogledati dr. Weitlofa in dvojno njegovo vest.

Politični pregled.

V Ljubljani 19. februarija.

Iz Ljubljane 19. sveč. Ta teden bode menda precej živahno na Dunaju. V gospo-

ski zbornici v ponedeljek na vrsto šolska novela, levica se bode energično upirala. — Levičarski listi vedo povedati, da bode leta stavila predlog, naj se odgovor grofa Taafeja zaradi prepovedi dveh dunajskih listov odkaže odboru. Sicer ima poslaniška zbornica dokončati debato o komasaciji zemljišč. Potem pride menda na vrsto stroškovnik.

Iz državnega zbora. Dne 16. t. m. je ministrski predsednik odgovoril na interpelacijo poslanca Herbsta in drugov zaradi prepovedi, da se „Tagblatt“ in „Vorstadtzeitung“ ne smeta na drobno prodajati, rekel je da se je to zgodilo iz javnih obzirov, ker sta ta dva lista pačila javno in družinsko življenje, strasti množice podpihovala in naznanjevala stvari v javno pohujšanje. Vlada je bila prisiljena tukaj kaj storiti, sicer bi bila ona kriva zlega, ki izvira iz takih spisov med ljudstva. — Posebne debate ni bilo. — Nadaljevala se je potem debata o zlozbi zemljišč. V podrobni debati je nasvetoval poslanec Salm, da se imajo zemljišča skupaj skladati ne samo zaradi napeljevanja, temveč tudi zaradi odpeljevanja voda. — Seja se odredi na torek. Ministerstvo, ki je umaknilo predlog zaradi podpore Tirolcem, je nasvetovalo državne podpore 6.800.000 gld. in ukazalo, da se imajo dela za vravnavo rek izvršiti v šestih letih. Napraviti se ima zaklad za vravnavo in vstanoviti deželna komisija v Insbruku, ki bode določila program za izvršitev ukazanih del.

Poročilo komisije o šolski noveli.

(Konec prih.)

§ 38. tirja posebno sposobnost za meščanske šole; kdor hoče biti izprašan za meščanske šole mora tri leta služiti na ljudski šoli in potem sme se oglasiti za tako izpraševanje. Ta prememba je bila menda zaradi tega potrebna, ker so se mladi, nardarjeni učitelji napravivši izpit oglašali za meščanske šole, a niso dokazali praktično, da umejo tudi v ljudski šoli poučevati.

§ 48. zahteva, da ima vodja šole biti istega veroizpovedanja, kakor večina otrok, ker je verouk glavni predmet v ljudski šoli in ker ga šolska postava jemlje tudi med glavne predmete ljudske šole, ako je duhovnik zadržan poučevati v veronauku more ga nadomestovati učitelj, zaradi tega mora biti izprašan v verouku in biti istega veroizpovedanja. Zna se, da bodo ta § naj bolj naskakovali judovski učitelji, a tudi tisti krščanski učitelji, kateri so prostovoljci v taboru izraelitov in jim tlako delajo, a potreben silo potreben je ta §, da ne postane ljudska šola izrejalnišče neverstva ali judovska občina. Za nadzorovanje otrok pri verskih vajah govori tudi § 50 šolskega in učnega reda dne 20. avgusta 1870.

§ 75. pa dovoli za Dalmacijo in Galicijo izjemo kar se tiče § 48. in je to izročeno postavodajavi imenovanih dežel, da potrebno ukrene kar se tiče veroizpovedanja šolskega ravnatelja in tudi nadzorovanja šolske mladine pri verskih vajah. Opomniti še gre, da so bili vsi §§ te novele jednoglasno odobreni, le pri §§ 21, 48 in 75 je bil 1 glas zoper.

Iz Budapešte 17. februarija. V ogerskem državnem zboru pride na vrsto načrt postavne o srednjih šolah. Poslanec Ugron je hotel, da se poročilo prej odloči odsekom, a naučni minister Trefort je rekel, da je stvar do dobrega znana, in da čas priganja. Mi-

nister prometa je odgovoril na nekatere interpelacije in poslanec Ugron je interpeliral vlado zaradi proste vožnje po Dunavu sklicaje se na 52. član Berolinske pogodbe. Interpelacija se glasi: Član 8. postavbe l. 1879 ukaže, da se imajo trdnjave na spodnjem Dunavu: Vidin, Ručuk, Sumla in Silistrija razrušiti. Ali je ministru znano, da te trdnjave še stojijo? Ali je minister kaj storil za to, da se izpelje član 52 Berolinske pogodbe, in s čim more opravičiti zamudo?

V Vranovicah na Marskem so zmagali pri srenjskih volitvah narodnjaki (Čehi) v vseh treh volitvenih oddelkih; a volitve so bile ovržene. „Moravska Orlice“ je prinesla 13. t. m. članek, v katerem vpraša „Kdo vladne na Moravé“, da je postranska vlada Clumeckega in Sturma tesno zvezana z birokracijo in je bolj energična in drznejša od vlade same. To je baje tudi vzrok, da narodna stvar na Marskem pod vlado grofa Schönborna ne napreduje. — Namesto Marskega naj se v poslednji opazki bere Kranjsko, in potem je vse drugo na pravem mestu.

Iz Zagreba se javlja, da je načelnik pravdosodnega oddelka pri deželni vladi dr. Derenčin dal ostavko, od kraja so pripovedovali, da zaradi osebnosti, ker je bil brez njegove vednosti umeščen nekov viši uradnik, ki pa hrvaškega jezika ni bil do dobrega zmožen, sedaj pa časopisi pravijo, da je ban poslal pravdosodnim uradnikom razglas, kjer so ukazane stvari, ki spadajo v področje načelnika pri pravosodju, a Derenčin od tega nič ni vedel. Konečno pa pravijo, da se je sklepalo brez njega o stvareh, katere bi bil imel on razsojevati. G. Derenčin je tudi deželni poslanec, ako ostane pri njegovi odpovedi, vtegne pristopiti k opoziciji in vladi kljubovati.

Iz Zagreba ima „Vtld.“ 16. t. m. dopis, ki razkriva prav žalostno stanje na Hrvaškem, kar se tiče pravičnosti Madjarov do Hrvatov v denarstvenih zadevah. — Ravnatelj denarstva, Hrvat Bartolović je bil odmaknjen, na njegovo mesto je prišel ministrski svetnik David. Kakor je vili, hočejo državniki v Budapešti v njem najti pripravno orodje, da oškoduje na korist madjarskemu zakladu prihodke Hrvaške in Slavonske po umetno sestavljenih in vrstjenih številkah, a Bartolović strokovnjak je precej spregledal to kovarstvo, zato je mogel odstopiti. Za uradnike naj raje jemlje hrvaške in srbške odpadnike, ali so sposobni ali ne, setukaj ne vpraša, da so le Madjaroni, namesto njih naj pa delajo drugi. — Davke nenavadno strogo in neusmiljeno tirja, ne državni zaklad, niti dežela nima korist od tega, ako kmeta preženo iz hiše in zemlje. — Daleč, da prav daleč je prišlo, ako se hrvaški kmetje, ki se dajo gosposki voditi, kakor otroci, z orožjem v roci branijo se zoper vlado, ki jih devlje na beraško palico. — V takih okoliščinah ne čudite se, ako Hrvatje kriče: Hrvaško Hrvatom, ker marsikateremu je to klic, po katerem upa rešenje.

Vnanje države.

Dunavska konferenca v Londonu ne teče prav gladko. Rumunsko se je po robu postavilo, pridružilo se je tudi Bulgarsko. To videti so sklenile velevlasti, da imajo le tiste vlasti odločilen glas, ki so podpisale mir v Parizu l. 1857 in v Berlinu l. 1878; obrežne države: Srbija, Rumunija in Bulgarija imajo pa le posvetovalen glas. Zoper to protestuje Rumunsko, a tudi Bulgarska, katero zastopa turški odposlanec.

Rumunsko je baje prepovedala poslancu vdeleževati se sej samo s posvetovalnim glasom; država dobro pregleda situacijo. Ako se namreč ne podvrže sklepom konference, kdo jo bode v to silil? Mar bode evropsko brodogojstvo prišlo čakati pred Giurjevo, kedaj se ji bode poljubilo vdati se sklepom konference, kakor nekaj pred Ulčinje zaradi črnogorskih mej, ko je turek vse za nos vodil. Pričakovati tudi ni, da bi katera velevlasti zaradi tega vojsko začela. — Avstrija ima še menda preveč v spominu l. 1856, druge velevlasti pa niso tako vdeležene pri tem vprašanju. — Sicer o dunavski konferenci poroča „Morning Post“, da so velevlasti sprejele načrt Barréjejev zaradi vožnje po Dunavu. Rusija je privolila, da imajo pogoji zaradi vožnje po ustji Kiliji isti biti, kakor po ustji Suline. Danes v torek 20. t. m. ima zopet biti seja.

Iz Pariza, 16. februarija. V občinskem svetu je predlagal Geoffrin, da naj se anarhisti obsojeni v Rimu in Lionu pomiloste, utrjeval je svoj predlog rekoč, da je zbornica (parlament) ali preslaba ali sokriva s pretendenti, treba je tudi ljudovladi braniteljev zoper monarhistične poskuse, zaradi tega naj se oprostite anarhisti. — Predlog so sprejeli s 36 glasovi zoper 1, a ukrepljenja so izpustili. Desnica je glasovala. Krvava vstaja se kaže tedaj na političnem obzorju Francoskega.

17. febr. — Nasvet Barbey-ev je prišel iz poslaniške zbornice v senat v pretres. Poslanec Challemeil-Lacour govori za postavbo po predlogu Barbey-a. On pravi, starašinstvo naj pomisli, da prouzročuje razprtije s zbornic. Poročevalec Allou pa misli, da bi nasvet Barbey-ev za sabo imel razprtije in nemir. Leon, Say in Wadington nočeta, da bi se ljudovladi očitalo samovoljnost, kakor cesarstvu. Generalna debata je bila sklenjena. Starašinstvo prehaja s 140 zoper 139 glasov v specielno debato. Pravdosodni minister Deves govori zoper Leona Say in zahteva naj senat pritrdi nasvetu Barbeya. Član 1. se zavrže s 142 zoper 137 gld., isto tako tudi 2. član. Ko sta zavržena ta dva člana, hoče predsednik vso postavbo dati na glasovanje. A seja se je prenehala, ne da bi bili še enkrat glasovali.

Izvirni dopisi.

V Ljubljani 15. febr. Ravno so razglasili časniki svečanostni odbor za deželno slavnost ob prihodu Nj. Veličanstev svitlega cesarja in cesarice. Imena sicer ne bodo narodnjakov posebno razveselila, vendar smemo od vsacega uda pričakovati, da se bo v svojem delokrogu poganjal za kolikor mogoče velečastnejšo slavnost, ki naj bo mestu, deželi in narodu našemu v čast in ponos.

Iz sostave dotičnega odbora se pa ne more sklepati, kaka načela so sl. deželni odbor vodila pri izbiranju raznih udov. Kajti celó večja društva niso v njem zastopana, ki so pri prejšnjih slavnostih kaj marljivo sodelovala. V prva vrsti bi smeli tu omeniti k a t. r o k o d e l s k o d r u š t v o, ki je že l. 1856 povodom cesarjevega obiska hvalevredno sodelovalo, torej eno med naj starejšimi društvi, ki zdaj obstojé. Gotovo bi to društvo z nič manjo pravico zaslužilo svojega zastopnika v odboru, kakor n. pr. nemško turnarsko. Rokodelska družba se je vdeleževala vseh slavnost o 25letnici cesarjevanja, srebrni poroki, o cesarjevičevi

poroki. Prav živahno gibanje se je v društvu opazovalo ob petindvajsetletnici njegovega obstanka. Mnogi udje, ki so zdaj že spoštovanja vredni mojstri, so že pri prvem obisku cesarjevem sodelovali. In zdaj so prazni.

Enako bi se bil smel pozvati tudi zastopnik katoliškega društva, ki zastopa bolj sloje nižjega ljudstva. Ravno smo brali njegovo poročilo v časnikih, iz kterega se je razvidelo, da šteje čez 600 udov in da njegov odbor obstoji iz 24 členov.

Mogoče, da sl. deželni odbor ne vé za obstoj teh društev; ali kako pa je za druge zvedel? — Sicer pa je že tudi to pomembo, da je neki, kakor se sliši, vsa konverzacija v svečanostnem odboru nemška. Bode li naš narod po taki govorici zastopan tudi pred cesarjem — ki je že ob meji slovenstva račil vprašati: Niso li tu Slovenci? Kaj si bode potem mislil o glavnem mestu Slovenije? Bolj prav, kaj si bode mislil o dež. odboru? Da bi presvitli cesar pri nas resnice nezvedel, ni misliti.

Iz Novomesta, 13. febr. Nemila smrt je zopet jedno žrtev pograbila iz vinograda Gospodovega. V 11. dan febr. se je preselil v boljšo domovino po dolgi bolezni v. č. g. P. Ignacij Staudacher, c. kr. profesor Novomeške gimnazije, definator frančiškanske pokrajine sv. Križa in vikar samostana. Ranjega je bil že pred jednem letom (v 13. dan decembra 1882) zadel mrtvoud na levi strani; vendar je bil okreval toliko, da je svoj posel — razun šole — še opravljal. Sv. mašo je bral še v 11. dan t. m. Popoludne pa je utrpnila desna stran, — in ob 10. uri zvečer je izdihnil svojo blago dušo.

Ranjki je bil rojen v 5. dan avgusta 1831. l. v Metliki na Belokranjskem; svoje študije je dovršil na Novomeški gimnaziji, stopil leta 1850 v frančiškanski red, in bil v 18. dan oktobra 1854. l. v mašnika posvečen. Leta 1858. je vstopil kot učitelj veronaúka med učiteljstvo osobstvo Novomeške gimnazije ter ves čas svojega zdravja neumorno delal na tem polji. Še le pred kratkim, — ko je videl, — da ne bode več za ta posel, prosil je za pokoj, — Bog mu daj večnega! Mislim, da je ranjki marsikateremu svojih učencev v blagem spominu.

A ne samo na polji šolstva, ampak tudi v vinogradu Gospodovem je bil ranjki ves čas svojega zemeljskega življenja neumoren delavec. Bil je vnet spovednik, h kojemu so ljudje od blizo in dalje drli, da zadobé zopet zgubljeni mir vesti. Zlasti je pa slovel po celi Dolenjski kot izvrsten ljudski govornik. S svojo vneto in prepričavno besedo na leci, — kakor tudi s svojim prijaznim priprostim obnašanjem si je znal pridobiti srca vseh. Znano je le Vsegamogočnemu, pri katerem, kakor upamo, sedaj vživa trud za svoje delo, koliko dobrega sadu so obrodili njegovi govori, koliko nesrečnežev, ki so zgrešili pravo pot, pripeljali zopet na pot kreposti. Milo je bilo videti, kako je priprosto ljudstvo — bil je ravno tržen dan —, ko je zvedelo njegovo smrt, gnjetilo se k mrtvaškemu odru ter pretakalo britke solze za svojim ljubljanim duhovnim očetom.

Koliko spoštovanja je ranjki vžival ne le po deželi nego tudi pri meščanih, pokazal je sijajen pogreb (v 14. dan t. m.) Na rakvi je bilo videti več krasnih vencev, koje so ranjemu poklonili sorodniki, hvaležni dijaki ter drugi častitelji. Če tudi je bila ura pogreba za ljudi iz dežele neugodna,

vendar le se je zbralo mnogo občinstva, da ranjcemu skažejo zadnjo ljubav ter ga sprejmo k slednjemu počitku. Ob 4. uri popoldne je blagoslovil v. č. g. prošt Urh z obilno azistencijo domačih in vnanjih v. č. gospodov truplo. Sprevod se prične pomikati, in prvi so bili že blizo pokopališča, ko so se še le slednji vvrstili. Ker je bil ranjki tudi častni ud uniformiranega mestnega kora, skazal mu je tudi ta s svojo godbo slednjo čast. Po dokončanih obredih za mrtve zapojó še dijaki na gomili dve nagrobnici in razšlo se je mnogobrojno občinstvo. — Naj bode ranjki vsem prijateljem in znancem priporočen v blagi spomin in molitev!

Domače novice.

V Ljubljani 20. februarja.

(C. kr. deželni predsedniku so čestitali) za njega odlikovanje z redom železne krone 17. in 18. duhovske in deželske oblasti, mestna gosposka, vsa razna društva ljubljanska. Posebno številna je bila deputacija duhovenstva ljubljanskega v saboto z mil. g. knezoškofom na čelu. — V soboto zvečer ob 9 so peli pred deželno hišo čitalnični pevci njih 60 troje pesem: „Vošilo“ (Nedvedovo), „Slovanski brod“ (Gerbec), in Bendelnov „Svoji k svojim“. Sokolovci so pa svetili. Na stotine je bilo ljudstva po Turjaškem trgu in bližnjih ulicah. — Tako časti ljudstvo tega, katerega „kralj“ počasti.

(V čitalnici ljubljanski) boste v postnem času dve besedi: 25. februarja in 18. marcija. Pri prvi besedi bode na vrsti opereta „Tičnik“ in šaloigra v 1 dejanji „Srečno novo leto.“ Mesca novembra bode slavnostna beseda na spomin večletnega predsednika ranjkega dr. pl. Bleiweisa.

(Slovenski Slovar.) Profesor gimnazijski g. Makso Pleteršnik dobil šolski dopust to in prihodnje leto, da vredí in prične izdajati slovensko-nemški del Wolfovega slovarja.

(† Častiti gospod Primož Klemenec) je je na Gori nad Sodražico 11. t. m. umrl in pokopan bil 13. Rojen l. 1801 v Mengišu služil je najprej v neki štacuni, potem za peka, nato gre v šolo, in bil mašnik posvečen l. 1834. Služil nekaj časa v Šmartinem pri Litiji, v Starem trgu pri Poljanah, v Sodražici, in od l. 1855 na Gori. Bil je vešten in marljiv dušni pastir, v domači šoli še zadnji petek učil otroke. K pogrebu se je zbralo mnogo ljudstva in osem duhovnov. Preč. g. dekan Ribniški so v prav prikladnem ogovoru med glasnim jokom ljudskim nam skazovali, kaj smo vse zgubili z ranjkim, kako so bili mož ponižnosti, odkritosrčnosti, neustrašene gorečnosti za blagor neumrljivih duš, mož molitve itd. V molitvi so tudi umrli. Naj počivajo v miru!

Razne reči.

— Cerkvi na Bleškem otoku je 200 gld. volil g. Makso Šmid, bivši ravnatelj zemaljske blagajne v pokoju v Zagrebu, ki je nedavno umrl zadet od mrtvuda. Zahajal je več let na Gorenjsko k Petranu, tudi lani mudil se ondi in po okolici bil že znan in iz hvaležnosti na srečne čase te poklanja cerkvi imenovani dar. Blag mu spominj!

— 70letnica dr. Miklošičeva. Preteklega leta v dan 3. septembra so se zbrali

rodoljubi iz Haloz, iz Ormuža v Ljutomeru, da se posvetujejo z narodnjaki iz Ljutomera, kako bi se dalo sedemdesetletni rojstveni dan dr. Miklošiča dostojno praznovati. Predsedoval je deželni poslanec Kukovec in navzočni so bili med drugimi župnik Božidar Rajič, profesor Glaser, župnik Šrol, in ti so sklenili, da se l. 1883 napravi v Ljutomeru velikanska slovesnost na čast slov. učenjaku, volil potem se je odbor. Za načelnika je izvoljen veleučeni gosp. dr. Krek Gregor, ces. kr. vseučilišni profesor, knjižnik itd. Odborniki: prof. Šuman J. in Pukelj Radoslav za Dunaj; dr. Klemenčič za Gradec; dr. Rađaj in dr. Jože Pajek za Maribor; dr. Serbec in prof. Žolgar za Celje; Grasselli, prof. Pleteršnik in prof. Levec za Ljubljano; prof. Glaser in prof. Jesenko za Trst; prof. Erjavec za Gorico; prof. Einspieler in dr. Sket za Celovec; prof. Hubad in dr. Gregorič za Ptuj, Raič Bož. in dr. Požar za Haloze; župnika Borovnjak I. in Žižek Belotinski za Prekmursko; dr. Gršak Iv., dr. Žižek, Jesih, Kranjec V. za Ormož, kder bodo se sprejemali gosti na kolodvoru. — Ljutomerski odborniki: g. Kukovec Iv., župnik Šrol, Fr. dr. Mravljak, gg. Simonič, Jurkovič, Šršen, Gomilšak, Horvat, Kril, Kovačič, Šlambergar G. župnik Šrol Fran prejema, odpira vsa pisma, tičoča se te slavnosti, pa tudi odgovarja na listove v tej reči pisane.

Vsi odborniki so prijazno vabljeni, da se blagovole dne 26. marca t. l. to je na velikonočni ponedeljek ob treh popoldne zbrati v Ptuj in sicer v dvorani „Narodnega doma“ na posvetovanje, da se vzpored za svečanost uredi in določi.

— Oropana je bila pošta za Slavonijo v noči med 13—14. t. m. v gozdu Brezovici onkraj Siska. S sekirami sta bila ubita postiljon in vojak, ki je spremljal pošto.

— Davkov direktnih (neposrednih) in indirektnih (posrednih) je prišlo l. 1882 za 10·2 milijona goldinarjev več nego l. 1881.

— Dr. M. Derenčin, minister pramosodja v Zagrebu je odstopil.

— Zur Congrua-Frage des kath. Seelsorge-Clerus in Oesterreich von J. Martini, Weltpriester. Graz 1883.

O plači duhovnikov se je pač že veliko pisalo, zgodilo pa se še skoro ni nič. Dasi ravno v vseh merodajnih krogih pripoznavajo, da v sedanjem času duhovniku ni mogoče s svojo suho plačo izhajati, kamo li svojemu stanu primerno živeti, vendar še do zadnjega časa ni bilo videti niti resne volje, duhovniško plačo zvišati, ampak na različne načine se je poskušavalo že itak majhno dostikrat z lastnim trudom si pripravljeno plačilo še skrčiti. Veden izgovor, da se duhovniška plača ne more povišati, je bil ta, da ni od kod vzeti, kajti verski zakladi so prazni, država pa ni dolžna iz svoje kase za duhovniško plačo kaj dostavljati.

Sedanja vlada in večina državnega zbora tudi pripoznava nujno potrebo, da se v tej zadevi kaj stori; toda o načinu izpeljave, kako se namreč naj to zgodi, so se že pri obravnavah v dotičnem odseku tako različne misli pokazale, da bodo bržkone duhovniki težko kedaj iz te moke kruh jeli.

Ne davno je ravno o tej zadevi izišla v Gradcu zgoraj omenjena knjiga, v zalogi Stiri-je, ki z veliko zvedenostjo in spretnostjo razpravlja, da je potrebno duhovniško plačo zvišati, zakaj je vlada dolžna tudi z državnim denarjem k temu pripomagati, kako misli vlada in večina državnega zbora to izvršiti, in kako bi se morala in tudi zamogla vsaj nekoliko ugodno ta zadeva rešiti.

Duhovnikom, ktere ta reč posebno zanima, pa tudi drugim, ki se hočejo o tej važni zadevi temeljito poučiti, priporočamo to knjigo in jih zagotovljamo, da bodo o njej veliko važnega, zanimivega in marsikaj še tudi neznanega o tej zadevi našli.

Naročuje se lahko tudi pri katol. bukvarni v Ljubljani.

— † Umrl je pretekli teden prevz. gosp. Mak-Cabe, nadškof in kardinal Dublinski. R. i. p.

Pred kratkim je umrl v Ameriki naš rojak in misijonar prečastiti gosp. Jurij Godec. R. i. p.

Ker smo ravno v Ameriki, povemo, da je benediktinec in naš rojak, preč. gosp. A. Ločnikar, dr. sv. pisma, pred kratkim postal — prvi med benediktinci v Ameriki.

— Iz Dortmund (Vestfalija) se naznanja, da so se v rudniku „Borusija“ pri Marten uneli plinvi. Ubitih je bilo 11 delavcev a ranjenih 4. Dela niso ustavili.

— Cetevajo kralj Culukafrom je zopet dobil svojo prejšno čast. Angleži so ga namreč premagali in vjeli, in sedaj zopet za poglavarja postavili Culukafrom, le ostal bode tam Angleški polnomočnik, ki bode nadzoroval Cetevaja in ljudstvo. Taka je namreč angleška politika, da ljudstva premagajo, a premaganim pa zopet dajo za poglavarje (?) njih prejšne oblastnike, ki pa vladajo, se ve da, po milosti Angležev; tem pa ni treba skrbeti za notranjo vlado takega ljudstva; kedar je treba, vrhovni gospodar Anglež, seže vmes, da mu vajeti iz rok ne uidejo; tako vladajo Angleži v Indiji, kjer po nekaterih pokrajinah domači knezi vladajo in med seboj tekmujejo v vdanosti do Angležev, tako vladajo tudi Holandeži na Javi in po drugih otokih v Indiji. To je vsekako modrejše in previdnejše, kakor da bi se v vse stvari, tudi v notranjo vlado podjarmljenega ljudstva vtikali, to bi bilo odveč in poslednjič nemogoče.

Umrli so:

16. febr.: Helena Železnikar, 18. mescev. Karl Recher, vpok. n. k. polic vradnik 75 l., otrpnjenje srca. Janez Janša, 2 let, božjast. — 17. febr.: Alojzij Potokar, 9 mescev.

Takoj da v najem prostorno hišo

s gospodarskimi poslopji, vrti in na okoli ležečimi njivami

v Šneberjah

blizo Ljubljane poleg ceste.

Plačilni pogoji in vse razmere so za gostilnično obrt in vsakovrstno kupčijo prav ugodni.

V prodaji so tudi furmanski vozovi, žitni predali in dobro ohranjena kočija s 4 sedeži po ceni. (7)

Marija Dogan,

posestnica v Ljubljani za južnim kolodvorom.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.